

Sydafrika 2017-2018

Resa i Sydafrika med Access och Sävar IK

Sydafrika 2017-2018

Resa i Sydafrika med Access och Sävar Ik

Hela gruppen samlad på scenen i kyrkan i Phambili, dagen till ära draperad i svenska flaggans färger.

Sammanfattning

Syftet med resan var att stärka relationer, främja utbyte samt att ge stöd till de två sydafrikanska projekten Life Zone och Phambili. Vi var totalt 33 barn, ungdomar och vuxna som deltog i gemensamma aktiviteter och möten med människor i Sydafrika. Vi har också tillsammans deltagit i studiebesök i projekten, museum och möten om historiken med apartheid samt problem och utveckling i samhället idag.

Mottagandet i Sydafrika var fantastiskt och innebar många starka intryck av människor och miljöer med upplevelser som berör och skapar engagemang. Vi har dels bott hemma i familjer och dels på ett vandrarhem med andra ungdomar. Vi har ordnat tre större fester tillsammans med dans, sång och musik. Vi har spelat fotboll och även jobbat med praktiska uppgifter såsom att måla väggar i Phambili.

Det främsta syftet var att lära och förstå mer av våra samarbetsprojekt. Vi fick bra beskrivningar och tillfälle att diskutera hur vi kan utveckla vårt samarbete och stöd.

Det finns tre saker som vi tycker kännetecknar deras arbete:

- Levande visioner om en bättre framtid
- Uthållighet trots motgångar och inga enkla framgångar
- Stora insatser med minimala resurser

Vi konstaterar att det sydafrikanska samhället fortsatt har enorma utmaningar. Vi har samarbetat i snart 8 år och kan imponeras av allt som våra partner har åstadkommit under denna tid. Men vi upplever också en ökande otålighet och missmod inför fortsatta djupa ekonomiska och sociala orättvisor, med kriminalitet, missbruk, korruption och HIV/aids som följd. Glädjen över apartheids avskaffande och försoningsarbetet har minskat, och nu riktas förhoppningar till ett nytt politiskt ledarskap i landet efter president Zuma.

Mot denna kärva samhällsbild framstår alla goda krafterns insatser som extra viktiga och imponerande. Life Zone som arbetar i Kapstadens förorter med att ge barn och ungdomar en möjlighet till idrott, lek och en positiv gemenskap och undervisning i livskunskap. Phambili finns mitt i ett riktigt fattigt område och erbjuder hälsovård och tanvård, aktiviteter för barn och unga samt stöd till sjuka.

Kort historik

Vårt arbete startade för 8 år sedan i samband med att några personer från Sävar/ Umeå reste till Kapstaden och initierade kontakter med olika organisationer, dels projektet Life Zone och dels projektet Phambili. Båda beskrivs mer noggrant nedan. För fyra år sedan genomfördes ACCESS första resa med i stora drag samma upplägg som denna, men med i huvudsak andra deltagare. Kontakter och relationer har för varje år breddats och fördjupats.

Arrangerande föreningar Sävar IK och ACCESS med externa bidrag

Arrangör för Sydafrikaresan är föreningarna Sävar Ik och ACCESS (Association for Cross Cultural Exchange Sweden South Africa). Stort tack till Umeå kommun och stiftelsen Folke Bernadottes minnesfond för ekonomiskt stöd. Resan genomfördes med 33 personer gemensam planering med info om Sydafrika och sångövningar.

Sävar IK är en förening med fem olika sektioner och drygt 1000 medlemmar. Sävar Ik har sedan många år varit engagerade i utbyte och mottagande av Sydafrikanska barn, ungdomar och ledare från Life Zone som bott i värdfamiljer och bl.a. deltagit i Sävar Camp. Fotbollen har varit en gemensam grund men som

lett till mycket mer av gemensamma aktiviteter och kontakter. Sävar Ik har även samlat in fotbollsskor och matchställ som gåvor.

ACCESS stödjer projekt och verka för utbyte med parter i Kapstaden, inom idrott, kultur, hälsa, kyrka och ungt ledarskap. ACCESS har ett brett samarbete och kontakter med människor och föreningar i Umeåtrakten, med idrottsföreningar, kyrkor, SävarCamp och andra Sydafrikaföreningar. ACCESS har under 5-6 år möjliggjort och arrangerat utbyten mellan länderna, samt arbetar med att samla in pengar till stöd för projekten Phambili och Life Zone.

Våra Sydafrikanska samarbetspartners

Life Zone - "We promote social and personal transformation. "

Varje vecka möter de över 2500 barn i olika fysiska aktiviteter. Att ge barn och ungdomar stärkt självkänsla och bättre "life skills" (livskunskap) är i fokus. Life Zone har flera olika projekt som pågår samtidigt. De driver Idrottsundervisningen i tre skolor genom sina 10 coacher. De driver också ett fotbollsprogram i ytterligare några skolor. Torsdagskvällar kör de spontanspel på dreampitch (se nedan), där de delar lag och spelar. På helgerna är de med och anordnar Dream League, sammandragsspel i fotboll, där både klubbar och skollag deltar. På de längre skolloven i december och juni driver de "holiday programs" för de ungdomar som inte har andra aktiviteter. Utöver allt detta är Life Zone numera också en fotbollsklubb med 8 lag från 6-7 års ålder upp till seniorer. Life Zone har också växt till ett internationellt projekt efter fem turnéer till Sverige för spel ibland annat deltagande i SävarCamp och spel i Piteå Summer Games

Allt började kring 2006 då Jeremys äldste son Jared skulle börja skolan. Jeremy insåg då att det inte längre fanns någon idrottsundervisning på skolan. Han begärde därför ett möte med rektorerna för att erbjuda en lösning. Av de som Jeremy erbjöd fanns egentligen inte mycket klart. Det mesta var en dröm och en vision. Men på något sätt fick han ändå rektorerna med sig.

De fick använda den gamla oanvända ytan bakom skolan. Ett område som var igenväxt och ojämnt och dessutom fyllt med sopor. En kompis hjälpte till med att svetsa ihop tre uppsättningar mål. En annan fixade näten till målen. En tredje kompis hjälpte till med att klippa ner gräset. I och med det var de igång. 2013 byggde sin första helt egna plan, en konstgräsplan för 5- och 7-manna spel. Wingfield primary, den skolan där de Dream Pitch ligger, var skolan där allt startade. Det var också där man startade Idrottsundervisningen 2013. För 10 år sedan gick det endast 200 elever på skolan. Numera är det närmare 800 och man behöver bygga ut. Sedan man startade idrottsundervisningen har man noterat en avsevärd förbättring av studieresultaten. Skolan är numera med i topp i regionala kunskapstävlingar inom många ämnen, något man var mycket långt ifrån tidigare.

Life Zones coacher var från början helt ideella. Numera är den avlönad till del. Det är en ständig utmaning att säkerställa finansiering för detta. Trots sina goda resultat minskar myndigheterna stödet för Life Zone. Jeremys frus företag Alabaster är en viktig finansiär. I övrigt finansieras verksamheten av projektmedel och gåvor. Den ordinarie coach-gruppen har ofta kompletterats av internationella volontärer från länder som Nederländerna, Portugal, Brasilien och inte minst Sverige. Sävars egen August Norin var volontär hos Life Zone under våren 2014.

Några av LZ coacher iförda tröjor från Sverige. Gruppen från Access tog med sig ett 20-tal väskor med matchtröjor, skor och benskydd som samlats in i Sävar. Foto: Per Höglund

Samverkan är en nyckel för Life Zone. Genom samverkan med bland annat den holländska organisationen Global Exploration har de kunnat förverkliga drömmen om en egen plan, med ett utbytt konstgräs från en hall i Nederländerna, om ett Klubbhus för coacherna som inretts i en konverterad sjöcontainer samt en asfalterad gångväg in till The Dream Pitch. Genom samarbetet med Access och Sävar IK har man dels fått stöd till finansiering av sina coacher, dels fått ett stort antal fotbollsutrustningar (skor, benskydd, matchtröjor osv) genom åren. Trycket

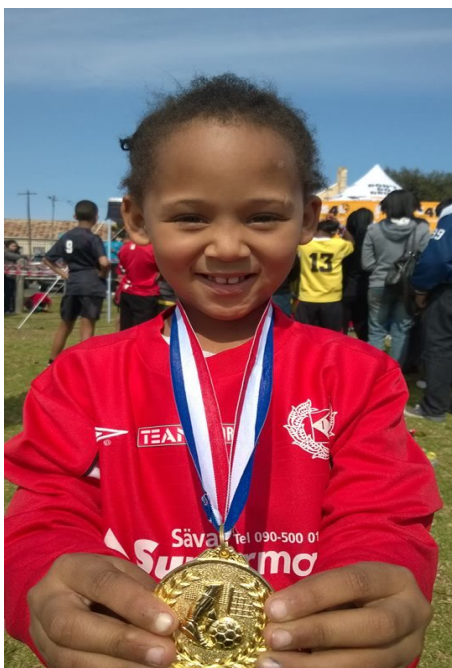

på tröjorna kompletteras med Life Zones logga, jämte Sävar IKs och ICA Sävars. Man kan anta att ICA Sävar tillhör en av de mer kända ICA-butikerna, åtminstone i Kapstaden ;-).

Under besöket blev det en del fotboll spelat på the Dream Pitch. Här är det Hugo Bromark som får till ett fin tillslag. Foto: Per Höglund

Namnet Life Zone har många olika bottnar. Den kristna, som hyllar livet som en gåva från gud är en. Området runt Wingfield Elementary var tidigare tungt belastat med kriminalitet, mord och andra våldsbrott och gick därför under benämningen Death Zone. Jeremy ville att deras arbete skulle ses som en motpol till detta. I loggan är o:et formad som en jordbävning. Symboliken är att arbetet de gör ger en "ripple effect".

Jeremy Wyngaard är Life Zones grundare och ledare. Han har alltid drivits av drömmen att bidra till en bättre community. Från början var drömmen i princip det enda han hade, men den har sannerligen räckt långt. Jeremy har själv en framgångsrik proffskarriär inom fotboll. Efter det har teologistudier, arbete som universitetslärare och arbete som pastor i några församlingar kompletterat arbetet inom Life Zone.

Organisationen har därför helt naturligt en tydlig trosbaserad förankring. Man är helt öppen för att individer med andra trosuppfattningar också deltar i verksamheten, men har likafullt en tydlig kristen koppling. Det går också igen i synen på talang. Det är något som alla fått som gåva av Någon.

Life Zone inledde under besöket i Sävar i somras ett samarbete med Umeå FC. Planen är att Jeremys son Jared ska bli först ut att bo i Sävar, studera och spela fotboll i UFC, kanske redan under 2018. Foto: Per Höglund /Staffan Norin

Det är dock inte en individualistisk syn där alla lämnas att lyckas på egen hand. Det finns tydliga drag av den afrikanska livsfilosofin UBUNTU, som bland mycket annat tydligt betonar människors ömsesidiga beroende av varandra. I am because you are. Lagets betydelse går igen i Jeremys vanligaste mantra: team work makes the dream work. Alla människor har olika talanger och det är varje människas skyldighet att dela ut sin talang på vilken talang just den har och dels göra så mycket som möjligt av team work.

Phambili

På söndagar en kyrka - resten av veckan är vi allt annat

Det är förmodligen den enda kyrkan som också har en egen tandmottagning. Men det är bara en av alla saker som Phambili gör för sin omgivning.

Phambili ligger i kåkstaden Broadlands, där det bor cirka 10.000 invånare fördelade på 1090 hus. Det är ett område med mycket utsatta människor, fattigdom och misär. 29 procent av invånarna ha HIV, 68 procent är arbetslösa. Det finns 39 aktiva "drughouse" på området. Det är ett område som många gett upp, trots att det inte ligger många kilometer ifrån de mest fashionabla kvarteren i Strand utmed Indiska oceanen. Vad värre är. Det är många av invånarna själv som gett upp, enligt pastor Colin. Som inte bryr sig längre. Som slänger sina sopor på gatan utanför i stora högar. Men Colin har inte gett upp. Tvärtom.

Församlingen som Colin driver är den enda egentliga samlingspunkten i Broadlands. Det är en "HIV-friendly" församling. De jobbar hårt med att bryta stigmat kring HIV, med att människor ska testa sig och inte minst äta medicin. Sex dagar i veckan driver man en liten vårdcentral, en tandklinik, äktenskapsrådgivning och annan rådgivning, öppen förskola utöver mer traditionella aktiviteter som gudstjänster, körsång, bröllop och begravningar. Under 11 månader 2017 har man mött 4.845 patienter och delat ut 1.000 tandborstar.

Ett besök på Phambili lämnar ingen oberörd. Kontrasten mellan misären i kåkstaden och kraften i Phambili är slående. Det räcker med att kliva innanför dörren för att känna kraften, beslutsamheten och inte minst kärleken. Eller som

Katarina Bromark uttryckte det: -aldrig i mitt liv ha jag känt mig så välkommen, någonstans. Vi möts av varma öppna famnar, vänliga ord och skratt. En brutal kontrast till världen omedelbart utanför, där mord är vardagsmat och misären är påtaglig.

Vi spenderar en dag tillsammans med Colin och alla andra på Phambili. En dag då vi sjunger, pratar, skrattar och äter tillsammans. Där vi får möjlighet till en rundtur i området under Colins ledning och där vi får lyssna på hur de jobbar från personalen på plats. Det är en märklig känsla att gå runt i området, att vara turist, att vara på besök. Från en annan verklighet. Jag fylls av alla möjliga känslor, mycket skuld blandat med mycket tacksamhet. Inser att vi har haft tur i livets lotteri, något som många andra inte haft. Har lite svårt att veta hur jag ska hantera skuldkänslorna. Samtidigt vet jag - känner jag - att besöket är uppskattat. Att det gör nytta, för det gör oss mer beslutsamma att göra nytta. Vi kan se och hälsa på sjuksköterskan som vi finansierat lönen för. Vi får höra om vilka de största bristerna är. Att vi numera är de största och viktigaste bidragsgivarna, när samhället dragit sig tillbaka ännu mer. Klart jag ska bli månadsgivare! Varför har jag inte blivit det tidigare? Men nu!

Jag upplever att Colin tyvärr låter mer pessimistisk än när vi träffades på samma plats fyra år tidigare. Jag frågar också om det och det stämmer. -Drogerna är skillnaden, menar han. Antalet drughouses har exploderat och med det följer en massa dåligt. Drogbaroner som är förhållandevis rika, som blir förebilder för de unga, som förtrycker sin omgivning. Colin berättar att man ofta beväpnar 12-åringar och låter dem utföra avrättningar eller andra dåd. - de är ju inte straffmyndiga och är samtidigt formbara. Lite som barnsoldater, tänker jag. Vidrigt. I skolan som ligger utmed kåkstaden går det 1300 elever. De senaste åren har drughousen i Broadlands varit ett problem även för dem, då många elever smitit över gatan och ifrån skolan. Numera sitter ett ordentligt stängsel uppe, inte för att hålla obehöriga ute utan för att hålla eleverna inne. Tonårsgraviditeter är ett annat stort problem. Under 2017 blev 32 tonåringar gravida bara på den skolan.

Det finns helt enkelt lite ljus i Broadlands. Ett av de få som finns - Phambili - lyser desto starkare, precis som pastor Colin, som oförtrutet kämpar på. En hjälte.

Alabaster

De kommer för att de får mer än kläder. De får en röst. Ett värde. De får vara normen, för en gång skull.

Alabaster som designar och syr kläder för främst svarta kvinnor har 2500 kunder som kommer in i butiken på stadig basis. Sylvia Wyngaard är ägaren, grundaren, chefsdesigner och företagsledaren i samma person. Sylvia driver Alabaster med stöd av sin man Jeremy

Sylvia berättar om Alabaster, den bibliska figur som gett namn åt hennes fantastiska företag. Jag tänker att det även handlar om maktordning. Att den svarta kvinnan, under Apartheid men också därefter, stått långt ner i maktordningen. Kvinnor, som Sylvia också återkommer till, som inte hade möjlighet att ens vara del av befrielseörelsen utan istället var hänvisade till att vara tysta, inte synas. Jag tänker att allt i livet varit en anpassning efter en annan norm.

Visionen för Alabaster var att för en gångs skull vända på ordningen. För där var just den svarta kvinnan, med hennes lite annorlunda kropp, hela utgångspunkten. Det är för dessa kvinnor som Sylvia designar och tillverkar kläder. Snygga, välgjorda och prisvärda kläder. Egentligen skulle historien kunna sluta där. Det skulle räcka för att göra det till en god historia. För tack vare detta har hon 2.500 kunder som kommer tillbaka gång efter gång för att handla kläder. De kommer ifrån hela provinsen. - Ibland har åtta kvinnor trängt ihop sig i samma bil för att resa en hel dag för att komma hit, berättar Sylvia. Detta har spritt sig från mun till mun - i princip helt utan marknadsföring i sociala eller andra medier. Så har också företaget växt från det lilla rummet i Sylvias och Jeremys hus som de en gång började i. Men historien stannar inte där.

Tillväxten i Sylvias företag har skett genom att hon successivt outsorcat del för del av produktionen. När hon gjort så har hon också hjälpt igång en annan kvinna med att starta företag. Så förutom att hon själv fortfarande anställer ett 20-tal medarbetare, så håller hennes företag igång sex andra företag som var och en anställer mellan 4-6 kvinnor. På så sätt är även verksamheten en entreprenörsskola för kvinnor i grannskapet.

Syliva har själv endast tre månaders designutbildning. Mer än så hade hennes ensamstående mamma råd med. Hon har haft något mycket mer värdefullt. Hon har haft visionen, drömmarna och idéerna som varit helt nödvändiga. Samtidigt är tre månaders grundträning i hantverket långt mer än var någon av de andra kvinnorna som funnits i hennes verksamhet haft. Därför är också en grundskolning i hantverket en del av konceptet Alabaster, även det något som ger kraft och styrka.

Alla mönster, en central och värdefull del av Alabaster, som Syliva gärna delar med sig av.

Sylvias vision har som sagt haft utgångspunkt i den svarta kvinnan. En speciell målgrupp, som man behöver förstå sig på, säger Sylvia. -Ja, nästan en lite besvärlig målgrupp, svarta kvinnor som är kända för att vara "loud and proud", som hon lägger till skrattandes. Det har nog varit den viktigaste delen i Sylvias hemlighet. Att hon förstått sig på, för att hon varit vis, tålmodig och ödmjuk nog att lyssna på en grupp som inte så många andra lyssnat på. Just lyssnande återkommer hon till ofta. De flesta affärerna innehåller också mycket samtal, ibland i det lilla tysta rummet med Mandelas cellnummer ovanför dörren, ibland på andra ställen. Sylvias teori är att en del av det besvärliga kommer ifrån att det är en grupp människor som varit förtryckta länge. Som är van att andra går före, att andra skor sig eller luras. Balansen i företagandet blir därför viktigt. Hon får inte bli för framgångsrik eller tjäna för mycket pengar och pengarna som tjänas behöver investeras tillbaka i kunderna och i communityn. Det är också en balans som stämmer bra överens med Sylvias syn på företagandet. Hon drivs inte av att tjäna pengar. Hon vill dela med sig av sin vision och sina idéer för att därigenom ge kraft åt andra.

Det finns inte ord för att beskriva hur imponerad jag är över Alabaster och Syliva. Att hon och Alabaster dessutom är en av de största sponsorerna för Life Zone är verkligen pricken över i:et. Syliva förtjänar mycket uppmärksamhet*. Hon är verkligen en role modell för socialt företagande och cirkulär ekonomi. Sylvia vill helst slippa uppmärksamhet. Hon arbetar hårt och vill göra gott, men vill helst inte synas eller höras. Det vill hon istället ge utrymme till andra göra.

Apartheid och Robben Island

Som en del att förstå nutidshistorien åkte vi en 45 minuters båtresa för att komma ut till Robben Island. Ön användes som fängelseö första gången på 1650-talet. Mellan 1836 och 1931 användes ön som en leprakoloni. När vi kom till ön åkte vi en rundtur med buss för att se på de historiska platserna och byggnaderna som finns väl bevarade. Vi fick berättat att 1961 skickades fångar till ön för att bygga ett nytt fängelse åt politiska fångar och att 1964 greps Nelson Mandela och fördes till Robben Island, dömd till livstids fängelse. Vi fick se den det dagbrott där de mest bevakade fångarna (bland dem Mandela) bröt sten på dagarna. En grotta i dagbrottet var tänkt att användas som toalett, men blev "klassrum" och möteslokal.

En vy över en del av Kapstaden från Lions Head. En bit ut i havet skymtas Robben Island

Vi fick se den cell där Mandela satt fängslad. Guiden berättade för oss att fängelset på Robben Island kom att fungera som politiskt universitet, där motståndsmän som aldrig gått i skolan utbildades av sina medfångar och där planerna drogs upp för ett demokratiskt Sydafrika. Det var svårt att förstå att vi fick uppleva, gå och se den plats där Nelson Mandela suttit fängslad i 18 år. En annan sak som känns stort var att fångvaktare och fångar arbetade sida vid sida och bodde tillsammans på Robben Island. Vi fick ta del av nutidshistoria och lära oss många saker som vi inte fått höra om i skolan.

En av de tidigare fångarna guidade oss runt i fängelseområdet. Guiden berättade att politiska fångar bedömdes som farligare än mördare och våldtäktsmän.

District Six muséet - om apartheids vidrigheter

Den 30 december besökte vi District Six-muséet inne i Kapstaden. På plats blev vi guidade av Jeremy från Life Zone och Colin från Phambili, båda två exempel på de som tvångsförflyttats från District Six i centrala Kapstaden. (Jeremy och Colin känner dock inte varandra sedan tidigare utan har sammanförts av oss i ACCESS i anslutning till det senaste besöket för fyra år sedan).

Det blev en mycket gripande och personlig berättelse om området som i princip rensades etniskt då alla icke-vita förflyttades. Den 11 feb 1966 tillkännagav apartheidregimen District Six som ett område för endast vita. 1968 inleddes förflyttningarna. Fram till 1982 hade över 60 000 människor flyttats ut till nya förorter.

Jeremy och Colin känner dock inte varandra sedan tidigare utan har sammanförts av oss i ACCESS i anslutning till det senaste besöket för fyra år sedan.

Det blev en mycket gripande och personlig berättelse om området som i princip rensades etniskt då alla icke-vita förflyttades. Den 11 februari 1966 tillkännagav apartheidregimen District Six som ett område för endast vita. 1968 inleddes förflyttningarna. Fram till 1982 hade över 60 000 människor förflyttats ut till nya förorter. Var man hamnade berodde helt och hållet på etnicitet, eller "ras" som regimen uttryckte det. Färgade flyttades till ett ställe, svarta till ett annat och så vidare. Man kan verkligen förundras över hur apartheidregimen kunde genomföra en sån stor och utstuderat kallsinnig förflyttning i syfte att favorisera en liten vit minoritet

I muséet kunde vi se bilder på hur husen demolerades och schaktades bort, de enda byggnader som bevarades var religiösa samlingsplatser, i först hand kyrkor. Vi fick berättat för oss att anledningarna till förflyttningarna – enligt

apartheidregimen – var att interaktionen mellan olika etniciteter skapade konflikter. Regimen ansåg också att District Six var ett brottslingt och farligt område. Trots dessa officiella anledningar trodde de flera av invånarna att regeringen eftertraktade marken på grund av dess närhet till stadskärnan, Taffelberget och hamnen.

Det slår en när man levt några veckor i de stadsdelar som människor förflyttats till hur illa planerade och – i vissa fall – fula de är. Flera områden känns mer som risiga industriområden med högspänningsledningar gåendes rakt genom. Det är en bjärt kontrast till andra ”mer vita ” områden i stan och en än mer bjärt kontrast till de fantastiska naturscenerier som bergen Taffelberget och Lions Head och havet innebär. Det säger kanske en del om hur regimen såg på de människor man förflyttade dit.

Gator som jämnades med marken. 60000 fattiga fick flytta för att ge plats för vita områden i Kapstaden

Volmoed och John de Grouchy

Från vision till verklighet

Den fridfulla miljön, bestående av berg, höga träd, välskötta gräsmattor och vattenfall kan enkelt föra tankarna till Edens trädgård. Det är dessutom en passande beskrivning med tanke på vad platsen arbetar med. Till Volmoed (som ligger en bit utanför staden Hermanus) kommer personer, antingen i grupp eller själva, för att förbereda sig, läka sår eller helt enkelt koppla av. Förutom den vackra omgivningen finns även ett kapell, en matsal och personer man kan prata med om det är det man behöver. Det finns något för alla och alla är välkomna.

Under vår alltför korta tid på Volmoed (som för övrigt betyder full av mod och full av hopp), fick vi bland annat ta del av ett antal kortare "föreläsningar" om platsens historia, grundandet av själva institutionen, personliga berättelser och hur arbetet ser ut idag. De som vi lyssnade på var John de Gruchy, Bernhard Turkstra och Edwin Leslie Arrison.

Föreläsningarna inleddes med John, professor och teolog, som berättade lite om platsens uppkomst. Enligt John börjar Volmoeds historia redan för 100 000 år sedan, då de allra tidigaste människosamhällen förmodligen fanns i trakterna. På 1400-talet kom portugiser till platsen men det var inte förrän på 1700-talet som den började bebyggas; ett hus, en skola och en klinik uppfördes då.

John berättade även om sitt arbete med Nelson Mandela och Desmond Tutu. Mandela hade han träffat vid två tillfällen, och arbetade dessutom för honom genom att utarbeta förslag för att underlätta övergången efter apartheid-tiden. Ärkebiskopen är en av Volmoeds stamgäster och gör regelbundna besök varje torsdag, utom den första i varje månad. Att det var just en sådan torsdag då vi var där måste nästan ses som ett gudomligt ingripande i syfte att lära oss om "för mycket av det goda.." (jag vet att det förmodligen inte är en tillräcklig tröst för ett missat möte med Desmond Tutu men vi gör alla vårt bästa).

Hur Volmoed blev till den plats den är idag kunde Bernhard berätta mer om, något som kanske inte är helt förvånande med tanke på att han är dess grundare.

I 30-års åldern genomgick Bernhard ett slags andligt uppvaknande då han omvärderade meningen med livet och funderade på vad han egentligen ville göra av resten av sitt liv. Han sade att idén till Volmoed kom genom, vad han beskriver, en vision som han skrev ner efter ha känt en osynlig kraft som förde honom till sitt vardagsrum. En tid senare träffade han Barry Wood som delade en liknande vision. År 1985 hittade de Volmoed och två år senare började arbetet. 1996 hade det mesta av det som finns på platsen byggts, kapellet byggdes för övrigt endast genom bidrag från personer som fått höra om projektet.

Den tredje föreläsaren, Edwin Arrison, ingår i Volmoeds styrelse och leder även kommunitetens ungdomsprogram. Det har i syfte att forma unga ledare med kritiskt tänkande för att analysera både helig skrift men också samhället i stort. Han pratade bland annat om hur apartheid faktiskt var byggd på teologi och hur tro har varit, och kommer vara, centralt för Sydafrikas framtid. Han framhävde att den enda rätta vägen framåt är att sträva efter ett inkluderande, accepterande och förlåtande samhälle med fokus på sanning och kärlek. Han sade också att han

vägrar hata den vita befolkningen och att han tror att det finns tillräckligt med välvilja i samhället för att till slut kunna försonas.

Edwin, och de andra föreläsarna, gav ifrån sig en väldigt hoppfull inställning som förhoppningsvis smittat av sig på de som lyssnat på honom. Intrycken från Volmoed är många och goda, trots vår korta tid där. Vi lovade att komma tillbaka, något som nog inte blir särskilt svårt med tanke på vilken bild vi fått av såväl platsen som de personer som varit, och är, med och formar den.

Sången förde oss närmare varandra och andra

En viktig del av årets resa var körsången. Efter några inspirerande övningar på hemmaplan var det härligt att få sjunga för och tillsammans med våra vänner och värdfamiljer i Sydafrika. Körproffs sida vid sida med glada amatörer och rena nybörjare. Det betydde mycket för vår teamkänsla.

Repetition och träning inför finalen på avskedsfesten. Basarna längst till höger fokuserar.

Sången har alltid som ett betydelsefullt uttryck för de svarta sydafrikanerna, både i kampen mot förtrycket och i det religiösa livet. Det finns en stor kraft i de sydafrikanska sångerna. Många sånger sjungs både som frihetssånger och som religiösa sånger, då det knappast finns någon tydlig skiljelinje mellan kampen och tron. Sången Siph' Amandla är ett bra exempel på detta: "O Gud, ge oss modet att motstå hatet. O Gud, ge oss makten att riva murar. O Gud, ge oss kraften att ställa kraven". Från djupet av folkets gemensamma livserfarenheter förmedlar sångerna känslor av glädje och sorg, hopp och förtvivlan, stillhet och kämpaglöd.

Det är mycket ovanligt att vita sjunger de svartas sånger och därför kändes det extra roligt att gruppen kunde lära sig sånger som vi sjöng när tillfälle gavs. Det blev framför allt under våra gemensamma festkvällar, där värdfamiljer och personer i Life Zone och Phambili deltog. Vi sjöng även ett par sånger i Volmoed under och efter torsdagens gudstjänst, och det var en härlig känsla att stå utanför kyrkorummet och sjunga Hamba nathi (Vandra med oss) när deltagarna gick ut. Maria, Eva, Anita och Åsa fick även sjunga Malizwe för personalen på en lunchrestaurang i Hermanus. "En gång till!" ropade de och filmade med mobilerna.

Sången Malizwe med sina tillhörande danssteg blev lite av en favorit både för oss och för publiken. Vi fick jobba lite med stegen, men innan resan var slut satt allt som en smäck. Gruppen överraskade mig efter grillmiddagen i Sedgefield med att framföra denna sång med en ny specialskriven text som också fint sammanfattade sångupplevelsen: "Maria, basstämman chansar, titta så bra vi dansar!" :). Körsång för människor samman, och sångerna som vi hade med på resan bidrog till att svetsa ihop oss som grupp. Det finns en oändlig sångskatt att ösa ur, så vi kommer att fortsätta att lära oss nya sånger och samtidigt hålla de gamla vid liv. Fyrstämmig Nkosi Sikelel'iAfrika får bli ett mål att sträva mot inför vår nästa resa.

Boende i värdfamiljer

Stadsdelen Kensington där vi bodde är en förort med drygt 20.000 invånare. Mest färgade, en mindre andel svarta och vita människor är mycket sällsynta. Vi bodde hos värdfamiljer som Life Zone ordnat. Våra värdfamiljer var väl förberedda och välkomnade oss med öppna armar och bjöd oss på både vardagsliv och många intressanta samtal. Många av värdfamiljerna bodde i mindre friliggande hus med god standard. Vi åt frukost hos familjen och ibland också middag och fick höra berättelser om hur det var på tiden innan, under och efter apartheid. Och hur torkan påverkar vardagen, hur utbildnings- systemet behöver förändras och om det utbredda missnöjet med president Zuma. Boende i värdfamiljer och att lära känna alla värdfamiljer och deras vänner i samtal och på fester etc. var så givande.

Två av våra fantastiska värdfamiljer.

Dagens samhälle och utmaningar

Rånförsök - tyvärr också ett av Sydafrikas alla ansikten.

Det talas en del om att droger och kriminalitet är stora problem i Kapstaden. Man promenerar inte gärna utomhus på kvällen. I alla fall inte ensam. Man tar bilen även kortare sträckor. Lite ovanför en svensk.

Min resa kom att innehålla lite mer närkontakt med denna verklighet. Den 2 jan hade jag tillsammans med en hel del andra i gruppen varit i Broadlands och målat Colins kyrka. Vi var på väg hem till våra värdar i Kensington, Cape town. Maria satt i förarsätet, jag var co-driver i passagerarsätet fram. I baksätet satt Linnea Mörling och Anna med dottern Adelina. När vi hade knappt 10 minuter kvar av vår hemfärd stannade Maria bilen vid rött ljus. Från ingenstans kom plötsligt två unga män upp mot bilen på min sida. Min första tanke var att det var tiggare, en inte all för ovanlig syn. Men istället för att söka ögonkontakt som de brukar göra, kom den första mannen hastigt mycket nära bilen, ryckte i bildörren och inom loppet av ett par sekunder hade han måttat ett slag mot bilrutan där jag satt.

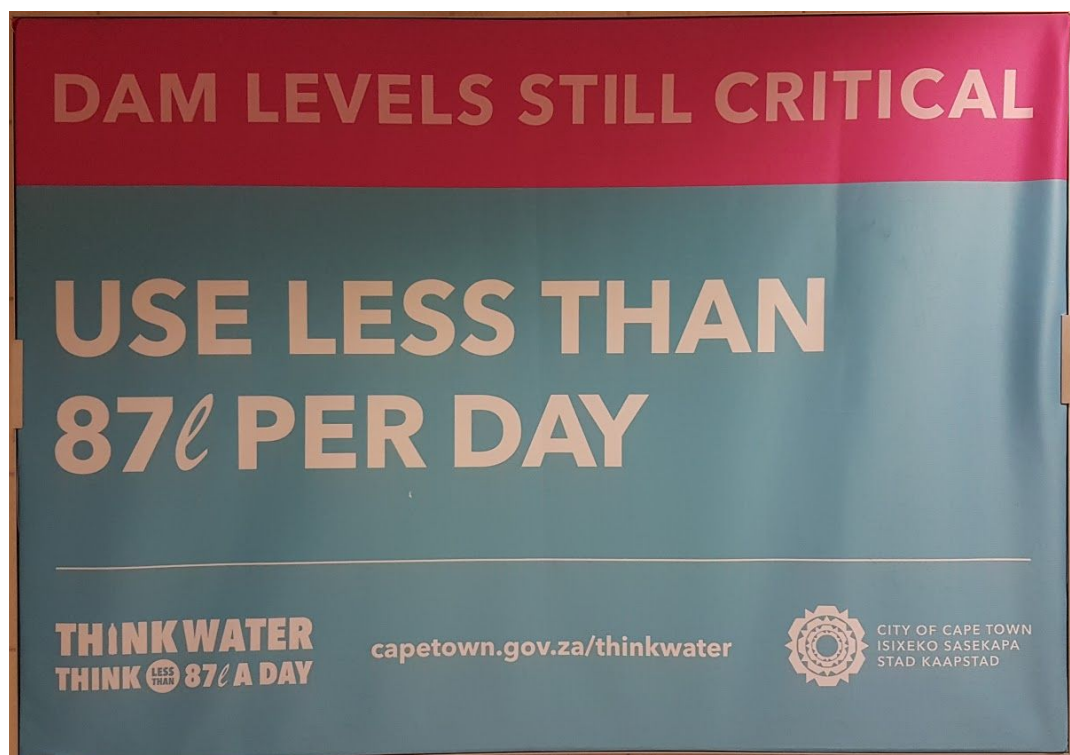

Det första slaget krossade rutan i tusen bitar. Lika snabbt hävde han in överkroppen genom öppningen och tog tag i min handväska som låg på golvet vid mina fötter. Instinktivt tog jag tag i axelremmen för att inte låta honom ta den. Han slog mig då på hakan, perfekt träff, men med väldigt liten kraft. Maria hjälpte mig att hålla kvar väskan. Samtidigt slog trafikljuset om till grönt, Maria tryckte på gasen och bilen började rulla. Mannens kamrat försökte dra honom från bilen, men han ville inte släppa handväskans rem, och sprang med ett tag. Men då bilen accelererade fick han så småningom släppa taget. Det hela var över på mindre än en minut.

Torkan drabbar Kapstaden – duscha med hink

Det finns många stora utmaningar i dagens Sydafrika. Men det som alla pratar om just nu, tidningar och allmänhet, är den oerhörda vattenbristen i Kapstaden. Dammarna som förser Kapstaden med vatten ligger ner mot 30 procent av sin normalnivå. Ett antal vintrar utan rejäla regn är orsaken. Som resultat har Kapstadens lokala myndigheter uppmanat till mycket stark sparsamhet med vatten - man beräknar att i denna takt är vattnet slut den 29 april (day zero). Människor uppmanas att duscha i badbaljor och spara vattnet för annat bruk, som att spola i toaletten. Sista dagarna vi var fanns stora skyltar längs vägarna där man rekommenderade att inte köpa mer än 5 liters dunkar dricksvatten.

Nivå 6 infördes 1 jan och då får man inte använda vatten från egna borrhål till bevattning. Det har till och med gått så långt att myndigheterna funderar på att namnge de företag som misstänks slösa med vatten. Och det kan bli böter för hushåll som förbrukar mer vatten än sin "ranson". Gränsen sänktes 1 jan från 20000 liter per månad till 10500 liter. För familjen Wyngaard innebär det att de inte använder diskmaskinen utan diskar för hand på kvällen, spolvatten till toan tas från baljan i duschen och man duschar sällan. Kapstaden försörjer 4 miljoner vatten och kräver intensiv övervakning av förbrukning. Sylvia Wyngaard vittnar om att hon upplever hela situationen kring vattnet som obehaglig och skrämmande. Samtidigt - intressant nog - hör vi annorlunda vittnesmål från andra familjer. Vi hör en familj som inte verkar vilja tro att det är sant, att "det är regeringens sätt att skrämma oss" och att det egentligen inte finns någon större anledning till oro. Det säger något om förtroendet för myndigheterna på vissa håll.

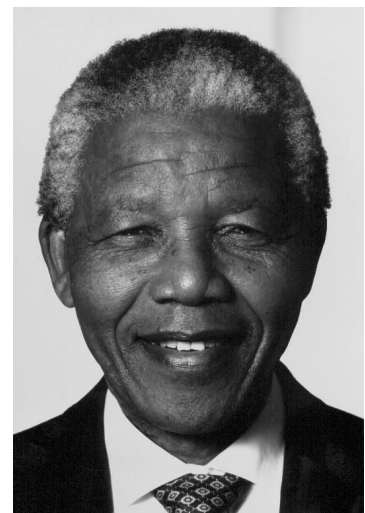
Nästan fem år av torka i stora delar av Sydafrika har lett till att många mindre städer befinner sig i kris. Att det därtill ofta blåser i Kapstaden gör inte läget enklare - allt torkar snabbt. Livsmedel såsom majs importeras för första gången på 20 år och torkan utgör ett hinder för regeringens planerade omfördelning av jord till landets svarta majoritet. Priserna stiger på mat och många nya småbönder som tillhör landets svarta majoritet har drabbats hårt av torkan. Rekordhöga temperaturer och torka under de senaste åren har lett till en ökning av antalet konkurser och har tvingat många småskaliga bönder från deras mark. Även bönder som har stora jordbruk har svårigheter med avbetalningar på lån.

Det är inte utan att vistelsen i Kapstaden gör att en börjar fundera på de klimatutmaningar vi har framför oss. Om hur torka, översvämningar och andra klimatberoende väderfenomen kan komma att bli den stora anledningen till folkvandringar och migration, precis som många siar. Att rent fysiskt vara en del av att spara vatten får en ju också att känna både tacksamhet och lite skuld över vårt överflöd och slösande av just rent och bra vatten.

ANC och presidenten: Ramaphosa sätter punkt för Zuma

ANC valde strax före jul den tidigare fackföreningsmannen, ANC-ledaren, företagaren och nuvarande vice presidenten Cyril Ramaphosa till ny ordförande. Ramaphosa har gott anseende i västvärlden, och är populär bland de människor jag träffade. Även artiklar i media visade på ett stort förtroende för Ramaphosa, som anses kunna ena landet, skapa internationellt förtroende för landet och bekämpa korruptionen. Förtroendet för president och personen Zuma är oerhört lågt. Ramaphosa är dock märkt av att han satt i styrelsen för det gruvbolag i Marikana där 34 strejkande gruvarbetare sköts till döds av polis år 2012.

De människor jag pratade med lyfte fram att Ramaphosa var Mandelas favorit till att efterträda honom. Jag får intrycket av att många vill vrida klockan tillbaka, och återskapa det politiska arvet från Mandela på ett nästan lite magiskt sätt. Frågan är nu om Zuma ska avgå före presidentvalet 2019, vilket allt fler önskar. Risker är att ANC tappar inflytande till det radikala Economic Freedom Fighters eller det mer vita och högerliberala Democratic Alliance som innehar styret i Västra Kap.

Ekonomisk ojämlikhet och arbetslöshet

Sydafrika är ett av Afrikas rikaste länder mätt i BNP per person, men klyftorna i samhället är ännu mycket stora. Det påstås att skillnaden mellan rika och fattiga är större idag än när Mandela tillträdde som president 1995. De flesta vita har en hög levnadsstandard, medan en betydande andel svarta lever i kåkstäder eller i fattiga landsbygdsområden. De ekonomiska och sociala spänningarna har lett till ökat alkohol- och drogmissbruk, och brottslighet med mord, våldtäkter, rån och bilkapningar. Arbetslösheten utgör en av de största politiska utmaningarna, då 25 procent av befolkningen saknar jobb. I de informella bosättningarna (kåkstäder), med droger och många sjuka i AIDS är arbetslösheten mycket hög.

Jämfört med för åtta år sedan, har tilltron till ANC, politiken och "Sannings- och försoning" minskat påtagligt. Tålmodet tryter och folket vill se att resurserna jämnas ut och bättre möjligheter till utbildning, jobb och ett bra liv. Det märks i bl.a. strejker, studentprotester och en del politiskt våld. Nu krävs en "restitution" dvs ett återställande av ägande och inflytande till de svarta och färgade.

HIV /AIDS påverkar hela samhället

Sydafrikas vuxna befolkning har världens högsta förekomst av HIV/AIDS. Arbetet med att dela ut mediciner går trögt och många har ännu inte tillgång till medicinsk behandling. Människor som lever i låginkomstområden har inte heller samma tillgång till behandlingsmöjligheter. Behandlingen kräver regelbundna kontroller och besök på vårdcentraler som ofta ligger långt från hemmet. Risken att drabbas av infektioner till följd av undernäring och dålig hygien är dessutom stor. Fördomarna kring HIV och aids är fortfarande omfattande och det är vanligt att människor vänder de HIV-positiva och deras familjer ryggen.

Barnen blir mobbade i skolan och ibland till och med avstängda från skolan. I Sydafrika finns över en miljon föräldralösa barn på grund av HIV/aids. Åtskilliga mor- och farföräldrar har mist sina egna barn och drar nu försorg om sina barnbarn. De äldsta av de föräldralösa barnen får ofta ta över ansvaret för familjen, vilket kan leda till avbruten skolgång då man måste tjäna familjens uppehälle. I Sydafrika växer även upp en generation som smittats med HIV redan vid födseln.

Smittade människor vi mötte i Broadlands var förtegnade om sin diagnos, och det är fortfarande ett oerhört stigma. Phambilis arbete handlar dels om upplysning för att skydda sig (kondomer), ansvar hos männen, samt att förmå människor att testa sig. Alla får tillgång till bromsmediciner men många vill trots det inte veta.

Mörkertalen över smittade är stora, vilket indikeras av att andelen unga män som är smittade är enbart 4% (2015) jämfört med 11% bland unga kvinnor. Den officiella statistiken anger över 7 miljoner människor som är smittade av HIV eller sjuka i AIDS. Då har dessutom många unga och medelålder redan dött.

Utbildning – en orättvisa och ett misslyckande för ANC

I Sydafrika börjar barnen i skolan när de är sex år. Barnen börjar då i Primary school. Efter Primary School går eleverna vidare till Secondary School. Efter årskurs nio kan man fortsätta till High School och gå ytterligare tre år. Allt som allt blir det tolv skolår. Väldigt få elever fortsätter till universitetet, och det är ofta en mycket hög kostnad. Det finns vissa begränsade möjligheter för de allra fattigaste att söka stipendier eller nedsatt avgift. Många fattiga barn saknar pengar till skolmat och skoluniform och lämnar skolan i förtid. I den politiska debatten beskrivs ibland skola och utbildning som det största misslyckandet för ANC.

Idag får familjer med en gemensam inkomst på 122000 RAND per år bidrag från staten, vilket omfattar 530 000 studenter. Zuma har i dagarna gått ut och lovat ökade bidrag, men utan pengar i statsbudgeten.

Skolorna i Sydafrika får ett bidrag från staten varje år men de allra flesta skolorna kompletterar det statliga bidraget med andra pengar, såsom skolavgifter eller insamlingar. Har föräldrarna inte råd att betala skolavgiften finns det visserligen statliga bidrag att söka, men många måste välja kommunala skolor med låg kvalitet, lärarbrist och dåliga resultat. Det är fortfarande mycket stor skillnad på avgifter och kvalitet i skolor i "vita områden" jämfört med svarta och färgade. Som vi fick veta av Life Zones verksamhet förekommer det nästan inte någon idrottsundervisning i de färgade och svarta skolorna.

Sydafrika - the rainbow nation

Sydafrika är ett färgstarkt land med dess människor med olika bakgrund, en svindlande historia på den afrikanska kontinentens sydspets, och en fantastiskt vacker och varierande natur och vegetation.

Vi fick uppleva smakprover av allt detta. Naturens storslagenhet upplevde vi under vandringar på Lions head, mötet med de stora världshaven vid Cape point samt dramatiska landskap och vackra skogar och trädgårdar längs Garden Route.

Det går förstås inte att sammanfatta alla dessa upplevelser men det sydafrikanska uttrycket och livssynen Ubuntu - "I am because you are" är en bra bild av vår resegemenskap och förstås alla nya och fördjupade relationer med Sydafrika.

Deltagare

Maria Johansson

Staffan Norin

Åsa Norin

Gabriel Norin

August Norin

Niclas Bromark

Katarina Bromark

Calle Bromark

Hugo Bromark

Annika Marklund

Pehr Marklund

Norea Marklund

Laila Svensson

Anders Norin

Molly Sandström

Eva Lindahl

Anna Jakobsson

Adelina Jakobsson

Per Höglund

Anna Höglund

Ebba Höglund

Nils Höglund

Olle Höglund

Pehr Eriksson

Lena Renkel-Eriksson

Salomon Hedqvist

Moa Höglund

Simon Höglund

Oskar Sandström

Anita Hällgren

Tommy Mörling

Linnea Mörling

David Mörling

Programme

- 28-Dec** Arrival Cape town and accomodation in families/private houses (or hostel).
- 3:00 PM Meeting point "Arrival hall" Cape town international Airport
- 4:00 PM Gathering, at Jeremy Sylvia Wyngaard. 160 8th Avenue, Kensington
Planning the next days, accommodations etc.
Evening spending with the hosts
- 29 Dec Introduction Cape Town**
- 10:00 AM Gathering at Wyngaards. 160 8th Avenue, Kensington
A. Mountain walk (Lions Head), (short visit at the beach after that)
B. Soft walk near the sea
LUNCH (looking for restaurants in town)
Overview of Cape town
- 4-6 pm Gathering for the Swedes (planning, singing etc.) Wyngaards.
- 7:00 PM Welcome dinner for Swedish visitors and hosts/friends of Life Zone
Kensington Assemblies of God Church Hall,
- 30 dec Introduction of the Apartheid history : District 6, Robben Island etc.**
- 9:00 Gathering at Wyngaards. 160 8th Avenue, Kensington
- 9:30 Alabaster Sylvia Wyngaard
- 10:30 Museum District 6 and personal stories - Jeremy (and Colin?)
LUNCH (somewhere in town)
- 2:00 PM Individual programmes. Robben Island (3 pm), Botanic Garden
Kirstenbosch Table Mountain, or walk
- 7 pm - Dinner (separate) and optional time for spending with host families

31-Dec Life Zone and New Years celebrations

9:00 AM Life Zone story – Jeremy Wyngaard introduction

Place: Wingfield Primary School Factreton (DreamPitch)

11:00 AM LifeZone DreamPitch. Activities with Dream possible team/Sweden

12:30 AM Lunch (Pizza will be ordered) – Showers?

Optional activities (in Cape town)

4:00 PM Gathering and Preparation for new years eve (incl singing songs)

7:00 PM New Years Feast with singing, music and dancing – Life Zone

01-Jan Strand (Broadlands) incl Phambili community development project

10:00 AM Dep for Strand/Broadlands

Meeting Phambili project, people and settlements in Broadlands

1:00 PM Lunch inviting friends of Phambili

3:00 PM Staying in Broadland, or going to Strand (beach) or Stellenbosch

7:00 PM Dinner in Strand - (Wyngaard / Van Wyjk)

02-Jan Broadlands (Phambili) or Cape Point

9:00 AM Dep for Strand/Broadlands

Meeting Phambili project and assisting in some outreach activities

LUNCH

3:00 PM Optional: Khayelitsha visit (Jeremy– could you ask someone to follow some of us?)

Track 2

9:00 AM Dep for Cape of Good Hope (or other acitivities)

10:00 AM Other attractions in Cape Town

7:00 PM Dinner (separate) and time spending with host families

03-Jan Hermanus/Volmoed

Dep 9am for Hermanus (120 km)

Volmoed (retreat and community centre)

Time spending, walking at the centre incl Lunch

Attractions in Hermanus

Alternativ Robben Island (11 AM)

:00 PM Gathering for stories about Volmoed and the past history

7:00 PM Dinner together

(Accommodation at Volmoed)

04-Jan Garden Route - Sedgefield (386 km from Hermanus)

9:00 AM Dep Volmoed for Sedgefield

7:00 PM Arr Afrovibe in Sedgefield

Alternative: Stay in Volmoed 4-5 jan (if there is a car for that)

7 Jan Staying in Sedgefield

Alt 1 Departing Sedgefield - Stellenbosch

Safari - common booking

Accommodation in Stellenbosch (boka själva)

Alt 2 Staying in Sedgefield

8 Jan Departing Sedgefield - Stellenbosch

' Safari - common booking <http://grgamelodge.co.za/day-safari/>

Spending the day in Stellenbosch

7:00 PM Farewell dinner in Kensington (Jeremy and Colin, host families etc)

Kensington Assemblies of God Church Hall, directly

Accommodation in host families Kensington

9 jan Leaving for the airport for departing 2.55 PM

